

Z takim podejściem – matura ustna staje się szansą, nie zagrożeniem

Rozdział 11. Podsumowanie i praktyczny harmonogram przygotowań

Jak zaplanować przygotowania do matury ustnej?

Egzamin ustny z języka polskiego **nie musi być stresującym doświadczeniem** – o ile odpowiednio się do niego przygotujesz. Kluczem do sukcesu nie jest „wkuwanie wszystkiego na raz”, ale **systematyczna praca, powtarzanie z rozumieniem i ćwiczenie wypowiedzi**. W tym rozdziale znajdziesz gotowy plan działań – od pierwszego tygodnia aż do dnia egzaminu.

 Egzaminatorka radzi:

„Nawet 10 minut dziennie potrafi zdziałać więcej niż 5 godzin paniki na ostatnią chwilę. Przygotowanie do matury ustnej to nie sprint, to **marsz z głową**” Zapraszamy na powtórkę

Harmonogram powtórek i skutecznego wykorzystania czasu

1. Na 2 miesiące przed egzaminem

Cel: Zbudować solidną bazę wiedzy.

- Przeczytaj (lub powtórz) streszczenia lektur obowiązkowych.
- Zapisz motywy i problemy pojawiające się w pytaniach jawnych.
- Przygotuj mini-konspekty do wszystkich pytań jawnych.
- Uporządkuj konteksty kulturowe i teksty uzupełniające.
- Zaczynaj analizować przykładowe pytania niejawne (fragmenty, obrazy, język).

 2–3 razy w tygodniu: ćwiczenie wypowiedzi ustnej z timerem (np. 5 min na temat + 1 min zakończenia).

2. Na 1 miesiąc przed egzaminem

Cel: Utrwalić materiał i ćwiczyć strategię wypowiedzi.

- Powtórz 3–4 pytania jawne tygodniowo (każde z innym kontekstem).
- Przećwicz analizę przynajmniej **jednego obrazu i jednego przemówienia** tygodniowo.
- Utrwal typy pytań niejawnych i strategię ich opracowywania.
- Ćwicz mówienie na głos – z koleżanką, rodzicem, przed lustrem lub na dyktafon.

 Wybierz 5 najtrudniejszych tematów – **opracuj je jako priorytet**.

3. Na 2 tygodnie przed egzaminem

Cel: Ćwiczyć płynność i rozmowę z komisją.

- Symuluj egzamin: 15 minut przygotowania + 10 minut wypowiedzi + 5 minut rozmowy.
- Przećwicz 2 pytania jawne i 2 niejawne dziennie (przeziennienie).
- Utrwal strategie rozmowy i odpowiedzi na pytania komisji.
- Otwórz „bazę kontekstów” i sprawdź, które potrafisz zastosować.

 Warto poprosić nauczyciela o próbę ustną – nawet nieformalną.

4. Na 2–3 dni przed egzaminem

Cel: Odpocząć i zachować jasność umysłu.

- Przestań się uczyć – tylko powtórki z notatek i konspektów.
- Posłuchaj relaksujących podcastów lub nagrań o maturze (bez presji).

- Przejrzyj checklistę (patrz: niżej).
- Wyśpij się!

Checklistą „dzień przed maturą ustną”

- ☒ Znam miejsce i godzinę egzaminu
- ☒ Mam przygotowany dokument tożsamości
- ☒ Umiem odpowiedzieć na pytania jawne (przynajmniej 10 pewnych)
- ☒ Przećwiczyłem analizę: obrazu / fragmentu / przemówienia
- ☒ Mam w głowie 4–5 kontekstów uniwersalnych
- ☒ Wiem, jak zacząć i zakończyć wypowiedź
- ☒ Znam strukturę egzaminu i punktację
- ☒ Zrobiłem kilka próbnych odpowiedzi na głos
- ☒ Oddycham. Uśmiecham się. Dam radę 😊

Podsumowanie

Matura ustna to **sprawdzian logicznego myślenia i umiejętności komunikacyjnych**, a nie test pamięci. Dzięki przemyślanemu harmonogramowi:

- nie pogubisz się w przygotowaniach,
- unikniesz błędów kardynalnych,
- wejdiesz na egzamin z poczuciem kontroli i gotowości 💪

Zaplanuj, powtórz, powiedz. I zdasz. Powodzenia!

Biblia (fragmenty)

 1 Temat: Motyw cierpienia niezawinionego. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Księgi Hioba. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Teza

Motyw cierpienia niezawinionego ukazuje **tragizm ludzkiego losu** i konfrontację człowieka z tajemnicą istnienia. *Księga Hioba* to jedno z najbardziej poruszających dzieł, w którym sprawiedliwy i bogobojny człowiek doświadcza ogromnego bólu, choć nie zawinił. Tekst ten zadaje pytanie o sens cierpienia i rolę Boga wobec ludzkiego losu.

Argument 1 – Hiob jako symbol sprawiedliwego cierpiącego

Hiob był bogaty, szanowany i pobożny. Nie złamał żadnego prawa, a mimo to zostaje wystawiony na próbę: traci majątek, dzieci i zdrowie. Jego cierpienie nie ma uzasadnienia moralnego – nie wynika z winy. To **niewinne cierpienie**, którego Hiob nie potrafi pojąć. Protestuje, pyta, rozmawia z Bogiem – ale nie buntuje się w sensie odrzucenia wiary. To czyni z niego symbol człowieka poszukującego **sensu w bezsensie**.

 Cytat:

„Nagi wyszedłem z łona matki mojej i nagi tam wrócę. Pan dał, Pan zabrał – niech będzie imię Pańskie błogosławione.”

Argument 2 – Bóg nie daje odpowiedzi – cierpienie jako próba

W końcowej części *Księgi Hioba* Bóg odpowiada – ale nie tłumaczy przyczyn cierpienia. Zamiast tego ukazuje potęgę stworzenia i nieskończoność Bożej mądrości. Hiob nie uzyskuje odpowiedzi na pytanie „dlaczego?”, ale **doświadcza obecności Boga**. Motyw niezawinionego cierpienia nie zostaje rozwiązany logicznie – ale wskazuje na **zaufanie**,

pokorę i uznanie własnych ograniczeń. To cierpienie oczyszczające, prowadzące do duchowego wzrostu.

Cytat:

„Dotąd Cię znałem ze słyszenia, teraz ujrzało Cię moje oko.”

Kontekst 1 – *Dżuma* Alberta Camusa: cierpienie jako absurd

Doktor Rieux walczy z epidemią w Oranie. Widzi ludzi umierających w cierpieniach – bez powodu, bez winy. Camus pokazuje świat **absurdu** – bez Boga, bez sprawiedliwości, bez nagrody za dobro. Lekarz nie wierzy, ale działa. To inna postawa niż Hioba – **bunt zamiast pokory** – ale z podobnym pytaniem: czy cierpienie ma sens? Dla Camusa odpowiedzią jest **solidarność i działanie**, mimo że świat nie oferuje zadośćuczynienia.

Kontekst 2 – *Treny* Jana Kochanowskiego (szczególnie Tren VIII i XIX): ojciec wobec śmierci dziecka

Kochanowski – filozof i stoik – po śmierci Urszulki traci grunt pod nogami. W *Trenach* pyta, dlaczego cierpi niewinne dziecko i sprawiedliwy ojciec. Jego bunt przypomina Hioba: „gdzie jest sens?”. W *Trenie XIX* pojawia się ukojenie – cień matki mówi, że Urszulka jest szczęśliwa. Ale Kochanowski – jak Hiob – przechodzi **drogę od rozpaczki przez bunt do pojednania**.

Cytat (Tren VIII):

„Wielkieś mi uczyniła pustki w domu moim, moja droga Urszulo...”

Kontekst 3 – Film „*Życie jest piękne*” (reż. Roberto Benigni, 1997)

Film przedstawia ojca (Guido), który trafia z synem do obozu koncentracyjnego. Mimo tragedii i śmierci, próbuje ochronić psychikę dziecka – udaje, że wszystko to gra. Jego **cierpienie jest niewinne**, a działania heroiczne. Film, jak *Księga Hioba*, ukazuje, że nawet w skrajnych warunkach można ocalić godność, wiarę w sens i człowieczeństwo. Bohater nie otrzymuje nagrody – ginie – ale jego ofiara ma wartość.

📌 Cytat z filmu:

„To bardzo prosta gra: jeśli się boisz, tracisz punkty. Jeśli płaczesz, tracisz punkty.”

☑ Wniosek z podsumowaniem

Cierpienie niezawinione – w *Księdze Hioba*, *Dżumie*, *Trenach* i *Życie jest piękne* – to **próba sumienia, wiary i człowieczeństwa**. Hiob nie otrzymuje odpowiedzi, ale zachowuje wiarę. Rieux działa mimo absurdu. Kochanowski płacze, ale dojrzewa. Guido chroni syna, płacąc własnym życiem. Literatura i film pokazują, że cierpienie nie zawsze ma sens, ale człowiek może **nadać mu znaczenie** – przez miłość, wierność, dobro. I to właśnie czyni je znośnym – choć nigdy sprawiedliwym.

📄 2 Temat: Człowiek wobec niestałości świata. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Księgi Koheleta. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

🎯 Teza

Niestałość świata to podstawowe doświadczenie egzystencjalne człowieka – świadomość przemijania, kruchości życia i nietrwałości wartości materialnych. *Księga Koheleta* ukazuje człowieka pogrążonego w refleksji nad marnością świata i próbuje znaleźć odpowiedź na pytanie: **co ma sens w świecie, w którym wszystko przemija?**

📖 Argument 1 – Przemijanie jako uniwersalne prawo

Kohelet – mędrzec i król – dostrzega, że wszystko, co ludzkie, jest tymczasowe: bogactwo, sława, mądrość, radość. Nawet mądrość i praca nie gwarantują trwałości – „marność nad marnościami, wszystko marność”. Autor wskazuje na **cykliczność natury i nietrwałość ludzkiego życia**, podkreślając, że śmierć jest ostatecznym wyrównaniem losu wszystkich.

📌 Cytat:

„Pokolenie przychodzi i pokolenie odchodzi, a ziemia trwa po wszystkie czasy.”

Argument 2 – Szukanie sensu mimo nietrwałości

Choć Kohelet dostrzega marność i powtarzalność, nie popada w nihilizm. Wzywa do **cieszenia się chwilą**, do prostych radości: pracy, jedzenia, relacji. Uznaje, że **bojaźń Boża i życie zgodne z etyką** mają sens nawet w świecie bez trwałego celu. To wyraz **pokory wobec życia**, które nie daje prostych odpowiedzi, ale może być godne i sensowne dzięki mądrości i uważności.

📌 Cytat:

„Wszystko ma swój czas i jest wyznaczona godzina na wszystkie sprawy pod niebem.”

Kontekst 1 – *Tren X i Tren XIX* Jana Kochanowskiego: pogodzenie się z przemijaniem

W *Trenach*, szczególnie X i XIX, Kochanowski przechodzi drogę od **buntu przeciwko śmierci Urszulki** do **pogodzenia się z porządkiem świata**. Początkowo nie może zaakceptować niestałości, ale ostatecznie odnajduje spokój w wizji ładu i wieczności. Podobnie jak Kohelet – widzi, że cierpienie i przemijanie są częścią ludzkiego losu, którego nie da się zmienić, ale można go **zrozumieć i przyjąć**.

Kontekst 2 – *Kordian* Juliusza Słowackiego: bunt wobec niestałości i bezsensu

Kordian jako bohater romantyczny nie godzi się na przemijanie i pustkę. Widząc fałsz, słabość i upadek wartości, popada w melancholię i próbuje nadać światu sens przez czyn – samobójstwo, a potem zamach na cara. W przeciwieństwie do Koheleta, nie potrafi zaakceptować ograniczeń losu – jego odpowiedzią jest bunt i rozpacz. Obie postawy jednak wyrastają z **poczucia kruchości istnienia**.

Kontekst 3 – Film „Wielkie piękno” (reż. Paolo Sorrentino, 2013)

Bohater filmu – Jep Gambardella – to starzejący się pisarz i dziennikarz, który patrzy na życie z dystansem i melancholią. Otoczony luksusem i sztuką, odkrywa, że wszystko jest ulotne – młodość, miłość, sukces. Film – podobnie jak *Księga Koheleta* – mówi o **przemijaniu i pustce**, ale też o **pięknie życia**, które warto kontemplować mimo jego tymczasowości.

 Cytat z filmu:

„To jest tylko gra. A życie? Życie to jest... zachwyty.”

Wniosek z podsumowaniem

Księga Koheleta, *Treny*, *Kordian* i *Wielkie piękno* pokazują człowieka jako istotę świadomą przemijania i nietrwałości. Niestatość świata może prowadzić do rozpacz, buntu, ale też do mądrości, uważności i wdzięczności za chwilę obecną. Kohelet uczy, że **przyjęcie marności nie musi oznaczać rezygnacji z sensu** – przeciwnie: może prowadzić do głębszego rozumienia życia, jego rytmu i wartości. Literatura i film przypominają, że życie, choć kruche, nie jest puste – jeśli potrafimy je przeżyć z pokorą i zachwytem.

 3 Temat: Wizja końca świata. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Apokalipsy św. Jana. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Teza

Wizja końca świata w *Apokalipsie św. Jana* to nie tylko proroczy obraz zniszczenia, ale przede wszystkim **symboliczna zapowiedź odnowy, triumfu dobra nad złem i duchowego oczyszczenia**. Apokalipsa ukazuje kres doczesnego porządku jako moment sądu, sprawiedliwości i nadziei.

Argument 1 – Groza i symbolika zniszczenia

Apokalipsa św. Jana zawiera pełne dramatyzmu obrazy: czterech jeźdźców, siedem pieczęci, morze ognia, plagi, upadek Babilonu. Koniec świata jawi się jako **katastrofa kosmiczna i moralna** – kara za zło i zepsucie. Obrazy te są celowo przerysowane i symboliczne, by **wstrząsnąć sumieniem czytelnika** i przypomnieć, że zło nie może pozostać bez konsekwencji.

 Cytat:

„A gwiazdy niebieskie spadły na ziemię, jak drzewo figowe zrzuca figi swoje, gdy wiatr gwałtowny nim wstrząśnie.”

Argument 2 – Koniec jako początek: Nowe Jeruzalem

W finale Apokalipsy nie dominuje zniszczenie, lecz **nadzieja**: Bóg zsyła Nowe Jeruzalem, „miasto święte”, gdzie nie ma cierpienia ani śmierci. To **przywrócenie ładu i harmonii**, świat oczyszczony z grzechu i przemocy. Dla chrześcijańskiego odbiorcy to obietnica życia wiecznego – Apokalipsa kończy się więc nie rozpaczą, ale **pocieszeniem**.

 Cytat:

„I otrze Bóg wszelką łzę z ich oczu, a śmierci już nie będzie.”

Kontekst 1 – *Dies irae* (średniowieczna sekwencja liturgiczna): dzień gniewu i sądu

Hymn *Dies irae* to poetycka wizja dnia ostatecznego: zmartwychwstanie umarłych, sąd nad duszami, ogień, trwoga. Pokazuje koniec jako **czas rozliczenia i przerażenia**, ale też jako **akt sprawiedliwości**. Podobnie jak Apokalipsa, hymn łączy grozę z nadzieją – ważna jest pokuta i wiara, bo tylko one chronią przed potępieniem.